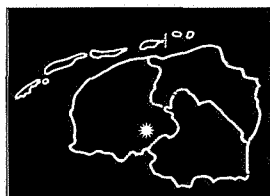

In vogelvlucht

Het Stuttebos bij Oldeberkoop

G. Bikker, foto Paul Paris

Het gebied aan de westzijde van het Drents Plateau wordt gekenmerkt door een aantal evenwijdig gelegen van noordoost naar zuidwest aflopende dalen. Het dal van de Linde vormt er één van. De beek ontspringt bij Tronde en mondt bij Kuinre uit in de Zuiderzee. De benedenloop is nu onderdeel van de Fries boezem.

Het natuurreservaat het Stuttebos, oostelijk van Oldeberkoop, (midden-boven op de foto) maakt deel uit van de middenloop van het beekdal van de Linde. Voor en tijdens de verschillende ijstijden werden hier afzettingen van fijne en grove zanden en potklei gevormd. Tijdens de voorlaatste ijstijd werden door gletsjertongen de dalen uitgeslepen die in het huidige landschap de beekdalen vormen. Bij het afsmelten van het landijs werd een pakket keileem afgezet, dat in de beekdalen weer erodeerde. De keileem kan dan geheel of gedeeltelijk verdwenen zijn. Het klimaat werd geleidelijk warmer en vochtiger en daardoor gunstiger voor plantegroei. In de lagere delen van het landschap, met name in de beekdalen, stagneerde het water. Hierdoor kon veenvorming plaatsvinden. In de late middeleeuwen is men begonnen met het afgraven van de veenpakketten voor turfwinning. Vrijwel al het voormalige hoogveen is verdwenen. De Linde is gekanaliseerd in 1920. De betrekkelijk hoge en droge zandgronden met heide werden ontgonnen voor de landbouw of bebost.

Het Staatsbosbeheer beheert reeds een veertigtal jaren het Stuttebos met zijn waardevolle blauwgraslandachtige vegetatie die karakteristiek is voor middenloop-benedenloop-beekdal-landschap. Dit vegetatietype is nu echter slechts een restant van wat oorspronkelijk in het beekdal aanwezig was, beperkt tot een boswei (op de foto rechts boven in het bos, nu grenzend aan de afgeplagde landbouwgronden).

Toen in het landinrichtingsproject Midden-Tjonger 1990 een aantal hectares vrijgemaakt werd voor natuurontwikkeling, is voor het Stuttebos een plan opgesteld voor het gehele complex van 44 ha. De bodemopbouw en de hydrologische situatie bleken goede mogelijkheden te geven om de natuurlijke beekdalvegetatie te bevorderen. Het was vooral nodig maatregelen te treffen om ingrepen in het verleden, die een negatieve invloed hadden op de ontwikkeling van het beekdal, ongedaan te maken. Bepalend is het aanwezig zijn en het houden van een voldoende hoeveelheid water van goede kwaliteit. Om het gehele gebied weer te vernatten zijn de waterafvoerende sloten gedicht. De waardevolle blauwgraslandachtige weiltes liggen in een droog zijdal van de Linde. Het bos om de weiltes is enkele tientallen meters teruggezet om hier optimaal van de regenval te kunnen profiteren. In de sloten in de landbouwgronden konden nog kwelwaterschijnselen worden geconstateerd. Hier is de verrijkte bovenlaag afgegra-

ven met een tweeledig doel: de bodem heeft zijn oorspronkelijke armoede weer bijna terug, en het kwelwater kan doordringen tot in het maaiveld. Opzet is het dotterbloemhoiland zich hier weer te laten ontwikkelen.

Het grasland tussen het bos op de stellrand en de Linde krijgt de mogelijkheid van een moerasontwikkeling. Bodemonderzoek bracht hier de oude loop van de Linde aan het licht, die ooit na de kanalisatie is gedempt. Zeer nauwgezet werken heeft het mogelijk gemaakt deze loop weer uit te graven (op de foto goed zichtbaar) als onderdeel van de moerasvorming. Hier zal een vegetatie ontstaan met een natuurlijk bosachtig karakter. Het nu aanwezige bos op de stellrand zal in de loop van enkele tientallen jaren worden omgevormd tot een natuurlijk ogend bos met loofhoutsoorten die ter plaatse thuishoren. Het niveau van menselijk ingrijpen zal in het geheel sterk worden beperkt.

Periodieke overstroming vanuit de Linde is niet meer mogelijk. Daarvoor is het waterpeil in de omgeving te zeer afgestemd op landbouwkundig gebruik. Het Stuttebos is één van de natuurpareltjes die in Zuidoost-Friesland nog over zijn. Hopelijk kunnen de diverse organismen in hun samenhang zich hier tot in lengte van jaren handhaven, met een uitwisseling naar andere gebieden. Wandelend kan het gebied vanaf de Bekhofschans worden benaderd. Nb